Uniwersalne zadania rodziny

25 kwietnia 2012

Istnienie rodziny polega na wypełnianiu tych uniwersalnych zadań, których skutki J. Szczepański ujmuje następująco:

„rodzina utrzymuje ciągłość biologiczną społeczeństwa, przekazuje dziedzictwo kulturowe, utrzymuje ciągłość kulturalną społeczeństwa, uczy norm życia zbiorowego, nadaje pozycję społeczną swym dzieciom, zapewnia jednostkom zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, utrzymanie równowagi psychicznej, zapobiega dezintegracji osobowości, sprawuje kontrolę społeczną nad postępowaniem członków rodziny, zwłaszcza młodego pokolenia.”[1]

Opieka nad dziećmi, niepełnosprawnymi, chorymi, a także starszymi i chorymi odbywa się od wieków w rodzinie, w której krewni niekoniecznie byli bezpośrednio zaangażowani.

Uniwersalne zadania rodziny to zadania, które musi ona wykonywać, aby spełnić swoje funkcje, niezależnie od kontekstu kulturowego czy społecznego, w jakim funkcjonuje. Są to między innymi:

- zapewnienie opieki i wsparcia dzieciom,
- zapewnienie warunków do rozwoju fizycznego, emocjonalnego i intelektualnego dzieci,
- przekazywanie wartości i norm moralnych,
- wychowanie dzieci w duchu patriotyzmu i poszanowania tradycji,
- uczenie dzieci umiejętności niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie,
- zapewnienie bezpieczeństwa i opieki dla członków rodziny,
- wychowanie dzieci w duchu tolerancji i szacunku do innych.

Rodzina, jako podstawowa jednostka społeczna, pełni szereg

kluczowych zadań, które mają istotne znaczenie dla funkcjonowania jednostek oraz całego społeczeństwa. Uniwersalne zadania rodziny obejmują zarówno aspekty związane z wychowaniem i opieką nad dziećmi, jak i kwestie emocjonalne, ekonomiczne oraz kulturowe. Mimo różnorodności form i struktur rodzinnych w różnych kulturach i społeczeństwach, pewne funkcje rodziny pozostają niezmienne i uniwersalne.

Pierwszym i najbardziej podstawowym zadaniem rodziny jest funkcja prokreacyjna, czyli zapewnienie ciągłości biologicznej gatunku. Rodzina odgrywa kluczową rolę w przekazywaniu życia nowym pokoleniom, co jest fundamentem istnienia społeczeństw. W ramach tej funkcji, rodzina nie tylko zapewnia fizyczne narodziny potomstwa, ale także tworzy warunki do jego dalszego rozwoju i dorastania w stabilnym środowisku.

Kolejnym uniwersalnym zadaniem rodziny jest funkcja wychowawcza. Rodzina stanowi pierwsze środowisko, w którym dziecko uczy się podstawowych norm, wartości i zasad społecznych. W tym kontekście rodzice i opiekunowie pełnią rolę pierwszych nauczycieli, przekazując dzieciom wzorce zachowań oraz ucząc je, jak funkcjonować w społeczeństwie. Wychowanie obejmuje nie tylko nauczanie norm moralnych i społecznych, ale także rozwijanie umiejętności emocjonalnych, takich jak empatia, samodyscyplina i zdolność do współpracy. W ten sposób rodzina przygotowuje dzieci do pełnienia ról społecznych, które będą odgrywać w dorosłym życiu.

Funkcja opiekuńcza rodziny jest ściśle związana z wychowaniem, ale obejmuje również zapewnienie dziecku oraz innym członkom rodziny podstawowych potrzeb, takich jak bezpieczeństwo, zdrowie i rozwój fizyczny. Rodzina zapewnia opiekę na różnych etapach życia jednostki, od dzieciństwa, przez dorosłość, aż po starość. W ramach tej funkcji rodzina dba o zaspokojenie potrzeb materialnych, emocjonalnych i zdrowotnych swoich członków, tworząc stabilne i wspierające środowisko życia.

Kolejnym zadaniem rodziny jest funkcja socjalizacyjna, która

polega na wprowadzaniu jednostki w życie społeczne. Rodzina jest pierwszym środowiskiem, w którym dziecko uczy się, jak funkcjonować w społeczeństwie, przyjmując określone role społeczne i przyswajając normy kulturowe. W tym kontekście rodzina odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu tożsamości jednostki oraz jej przynależności społecznej. Proces socjalizacji, który ma miejsce w rodzinie, jest fundamentem, na którym opiera się zdolność jednostki do interakcji społecznych i uczestnictwa w życiu społecznym.

Funkcja ekonomiczna rodziny jest równie istotna, obejmując zapewnienie środków materialnych niezbędnych do życia i rozwoju. Tradycyjnie rodzina była jednostką produkcyjną, która zapewniała swoim członkom środki do życia poprzez pracę na roli czy w rzemiośle. Współcześnie, chociaż funkcja ta uległa zmianie, rodzina nadal odgrywa kluczową rolę w gospodarce domowej, zarządzając zasobami finansowymi i materialnymi. W ramach tej funkcji rodzina zapewnia nie tylko podstawowe potrzeby, takie jak żywność, ubrania i mieszkanie, ale także dąży do zapewnienia stabilności ekonomicznej, która umożliwia rozwój i dobrobyt jej członków.

Rodzina pełni również funkcję emocjonalną, która polega na zapewnieniu wsparcia, miłości i poczucia przynależności swoim członkom. W tym kontekście rodzina jest miejscem, gdzie jednostki mogą znaleźć zrozumienie, akceptację i emocjonalne oparcie. Funkcja emocjonalna rodziny jest szczególnie ważna w kontekście zdrowia psychicznego, ponieważ stabilne i wspierające relacje rodzinne przyczyniają się do poczucia bezpieczeństwa, budowania poczucia własnej wartości oraz rozwoju zdolności do radzenia sobie z trudnościami życiowymi. Wsparcie emocjonalne, jakie oferuje rodzina, jest fundamentem dla rozwoju zdrowych relacji interpersonalnych i umiejętności emocjonalnych, które są niezbędne w dorosłym życiu.

Kolejną istotną funkcją rodziny jest funkcja kulturowa, która polega na przekazywaniu tradycji, wartości i norm kulturowych z pokolenia na pokolenie. Rodzina odgrywa kluczową rolę w

utrzymywaniu ciągłości kulturowej, ucząc młodsze pokolenia języka, religii, zwyczajów i tradycji, które są integralną częścią tożsamości społecznej. Poprzez codzienne praktyki, rytuały i święta rodzina kształtuje tożsamość kulturową swoich członków, co z kolei przyczynia się do zachowania dziedzictwa kulturowego społeczeństwa.

Funkcja ochronna rodziny odnosi się do zapewnienia bezpieczeństwa i obrony swoich członków przed zagrożeniami zewnętrznymi, zarówno fizycznymi, jak i psychicznymi. W tradycyjnych społeczeństwach rodzina była podstawową jednostką obrony i wsparcia, chroniąc swoich członków przed niebezpieczeństwami zewnętrznymi, takimi jak wojny, konflikty czy klęski żywiołowe. Współcześnie rodzina nadal pełni tę funkcję, zapewniając wsparcie i ochronę w obliczu trudnych sytuacji życiowych, takich jak choroby, utrata pracy czy problemy emocjonalne.

Uniwersalne zadania rodziny obejmują szeroki zakres funkcji, które są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania jednostek oraz całego społeczeństwa. Funkcje te, mimo różnic kulturowych i społecznych, są fundamentem, na którym opiera się życie społeczne, zapewniając nie tylko biologiczną i społeczną ciągłość, ale także emocjonalne i kulturowe wsparcie, które jest niezbędne dla zdrowego rozwoju jednostek. Rodzina, jako podstawowa komórka społeczna, pełni kluczową rolę w kształtowaniu społeczeństwa, wpływając na jego stabilność, rozwój i dobrobyt.

---

[1] J. Szczepański, Elementarne pojęcia socjologii, PWN, Warszawa 1972, s. 303

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis pisanie prac z pedagogiki - fachowa pomoc w pisaniu prac.